

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

ДРУГА СЕКЦІЯ

СПРАВА «КОСАРЕВА ПРОТИ УКРАЇНИ»

(Заява № 17304/03)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

13 грудня 2005 року

Це рішення стане остаточним за обставин, викладених у п. 2 статті 44 Конвенції. Воно може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Косарева проти України»

Європейський суд з прав людини (друга секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

- п. А. Б. Бака, *Голова*,
- п. І. Кабрал Баррето,
- п. К. Юнгвірт,
- п. В. Буткевич,
- п. М. Угрехелідзе,
- пані Д. Йочене,
- п. Д. Поповіч, *судді*,

та пані С. Долле, *Секретар секції*,

після обговорення в нарадчій кімнаті 22 листопада 2005 року виносить таке рішення, що було прийняте цього дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена проти України за заявою (№ 17304/03), поданою до Суду відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі - Конвенція) громадянкою України Ніною Олександрівною Косаревою (далі - заявниця) 20 травня 2003 року.

2. Уряд України (далі — Уряд) був представлений Уповноваженими — пані Валерією Лутковською та пані Зоряною Бортновською.

3. 21 червня 2004 року Суд вирішив направити заяву на комунікацію з Урядом. Відповідно до п. 3 ст. 29 Конвенції Суд вирішив, що прийнятність та суть скарги будуть розглядатись разом.

ФАКТИ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявниця народилась у 1948 році та проживає у місті Жовті Води, Дніпропетровська область, Україна.

5. 7 травня 1999 року та 30 серпня 2001 року Жовтоводський міський суд (далі - міський суд) зобов'язав державне підприємство «ЕлектронГаз» (далі - ДПЕГ) сплатити заявниці заборгованість з заробітної плати у загальній сумі 3124,00 грн (приблизно 485 Євро). Обидва рішення набули статусу остаточних та були направлені до Жовтоводського відділу державної виконавчої служби (далі — державна виконавча служба) для примусового виконання.

6. Листом від 27 лютого 2003 року державна виконавча служба повідомила заявницю, що рішення суду не можуть бути виконані у зв'язку з дією Закону України «Про введення мораторію на примусову реалізацію майна» від 2001 року, яким було накладено заборону на продаж майна ДПЕГ.

7. 7 березня 2003 року господарський суд Дніпропетровської області (далі - господарський суд) порушив провадження у справі про банкрутство ДПЕГ та ввів мораторій на задоволення вимог кредиторів. 10 жовтня 2003 року господарський суд затвердив план санації та призначив керуючого санацією ДПЕГ.

8. 21 жовтня 2004 року державна виконавча служба закінчила

виконавчі провадження відносно виконання рішень на користь заявниці, оскільки присуджені їй кошти були виплачені у повному обсязі.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

9. Національне законодавство викладене у рішеннях у справах «*Сокур проти України*» (№ 29439/02, пп. 17-22, від 26 квітня 2004 р.) та «*Трихліб проти України*» (№ 58312/00, пп. 25-32, від 20 вересня 2005 року).

ПРАВО

I. ПРИЙНЯТНІСТЬ СКАРГ

1. Стверджуване порушення статті 17 Конвенції

10. Заявниця скаржилася на те, що введення Закону України «Про введення мораторію на примусову реалізацію майна» від 2001 року, який передбачав зупинення погашення кредиторської заборгованості державних підприємств, становило порушення статті 17 Конвенції. З матеріалів справи Суд не знаходить доказів того, що це положення було порушено. Відповідно, Суд вважає, що ці скарги мають бути відхилені відповідно до пп. 3 та 4 статті 35 Конвенції як повністю необґрунтовані.

2. Стверджуване порушення п. 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Протоколу № 1

11. Заявниця скаржилася на неспроможність державних органів виконати рішення від 7 травня 1999 року та 30 серпня 2001 року, винесені на її користь. Вона стверджувала, що було порушено положення п. 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Протоколу № 1 до Конвенції, які передбачають таке:

Пункт 1 статті 6

«Кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумно-го строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом...»

Стаття 1 Протоколу № 1

«Кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права.

Проте попередні положення жодним чином не обмежують право держави вводити в дію такі закони, які вона вважає за необхідне, щоб здійснювати контроль за користуванням майном відповідно до загальних інтересів або для забезпечення сплати податків чи інших зборів або штрафів».

а. Заперечення Уряду щодо прийнятності

12. Уряд наголошував, що заявниця не може більше вважатися жертвою порушення Конвенції, оскільки рішення, винесені на її користь, були виконані у повному обсязі. Уряд також зазначав, що заявниця не вичерпала національні засоби захисту, як цього вимагає п. 1 статті 35 Конвенції, оскільки вона не оскаржила стверджувану бездіяльність

органів державної виконавчої служби у національних судах та не звернулася до господарського суду для включення її у список кредиторів у провадженні у справі про банкрутство боржника.

13. Суд зазначає, що ці аргументи були вже досліджені та відхилені Судом у ряді попередніх рішень (див., наприклад, вищевказані рішення у справах *«Ромашов проти України»* та *«Трихліб проти України»*, пп. 23-32 та 36-42, відповідно). Суд не знаходить причин робити інший висновок у цій справі і, таким чином, відхиляє заперечення Уряду.

б. Висновок

14. Суд доходить висновку, що ці скарги не є необґрунтованими в сенсі п. 3 статті 35 Конвенції. Суд зазначає, що скарги не є неприйнятними за інших підстав.

II. ЩОДО СУТІ

15. Уряд стверджував, що тривала неспроможність виконати рішення, винесені на користь заявниці, була спричинена триваючим провадженням у справі про банкрутство ДПЕГ та його критичним фінансовим станом. Уряд далі зазначив, що державна виконавча служба здійснила всі необхідні дії і не може нести відповідальність за затримку.

16. Заявниця поставила під сумнів здатність державної виконавчої служби виконати рішення на її користь. Вона зауважила, що виконавче провадження було унеможливлене, по-перше, Законом *«Про введення мораторію на примусову реалізацію майна»*, по-друге, провадженням у справі про банкрутство боржника. Заявниця також зазначила, що заходи, вжиті державними органами для виконання рішень на її користь, були недостатніми для виконання без необґрунтованої затримки.

17. Спершу Суд звертається до зауважень Уряду щодо триваючого провадження у справі про банкрутство. Суд зауважує, що у ході провадження у справі про банкрутство господарський суд може заборонити повернення будь-яких боргів підприємства-боржника і останнє залишається поза відповідальністю за затримку у виконанні своїх зобов'язань протягом перебігу такого провадження. Суд повторює, що у справі *«Трихліб проти України»* він вже вирішував, що така процедура, що застосовується за подібних обставин, може призвести до порушення п. 1 статті 6 Конвенції. Суд вирішує, що немає підстав робити інший висновок у цій справі.

18. Оскільки Уряд посилався на складний фінансовий стан ДПЕГ, Суд повторює, що підприємство було безсумнівно державним. До нього було застосовано Закон *«Про введення мораторію на примусову реалізацію майна»* від 2001 року (див. вищевказаний п. 6), яким було накладено заборону на продаж майна ДПЕГ. Суд зауважує, що внутрішнє законодавство не передбачає для таких кредиторів, як заявниця або виконавча служба, можливості оскаржити такі обмеження у разі їх незаконного або невиправданого застосування. Відповідно, відсутня можливість звернення за компенсацією у разі затримки у виконавчому провадженні, спричиненої застосуванням такого обмеження.

19. Таким чином, Суд вирішує, що рішення суду від 7 травня 1999 року та 30 серпня 2001 року, винесені на користь заявниці, залишались невиконаними до 21 жовтня 2004 року, тобто періоди повернення заборгованості тривали приблизно п'ять років та п'ять місяців та три роки і два місяці, відповідно, без будь-якого належного виправдання.

Таким чином, п. 1 статті 6 Конвенції та стаття 1 Протоколу № 1 були позбавлені їх практичного змісту. Суд далі зазначає, що рішення, які розглядаються, були виконані після направлення скарг на комунікацію до Уряду-відповідача.

20. Відповідно, п. 1 статті 6 Конвенції та стаття 1 Протоколу № 1 були порушені.

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

21. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

A. Шкода

22. Заявниця просила відшкодувати матеріальну та моральну шкоду у розмірі 3000 ЄВРО.

23. Уряд стверджував, що сума, яку просила заявниця, була необґрунтована.

24. Суд вважає, що вимоги заявниці щодо справедливої сатисфакції є надмірними. Об'єктивно оцінюючи ситуацію, як цього вимагає стаття 41 Конвенції, Суд присуджує заявниці загальну суму компенсації матеріальної та нематеріальної шкоди у розмірі 2600 ЄВРО.

B. Витрати

25. Щодо цього заявниця не надала жодних скарг в межах встановленого строку, відповідно, Суд нічого не присуджує.

B. Пеня

26. Суд вважає за доцільне призначити пеню на підставі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої мають бути додані три відсотки.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скарги заявниці за п. 1 статті 6 Конвенції та статтею 1 Протоколу № 1 прийнятними, решту скарг неприйнятними;

2. *Вирішує*, що у цій справі було порушення п. 1 ст. 6 Конвенції;

3. *Вирішує*, що у цій справі було порушення ст. 1 Протоколу № 1 до Конвенції;

4. *Вирішує*, що:

(а) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним, відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має сплатити заявниці 2600,00 ЄВРО (дві тисячі шістсот ЄВРО) з огляду на матеріальну та нематеріальну шкоду; валюта

платежу має бути конвертована у національну валюту держави-відповідача на день здійснення платежу, плюс сума будь-якого податку, який може бути стягнуто з заявниці;

(б) у випадку невиконання чи несвоєчасної виплати державою-відповідачем належної заявниці суми на неї нараховуватиметься пеня, яка дорівнює граничній позичковій ставці Європейського центрального банку, плюс три відсотки з часу, коли закінчиться вищезгаданий тримісячний строк, і до моменту повного розрахунку;

5. *Відхиляє* інші вимоги заявниці щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою та повідомлено письмово 13 грудня 2005 року відповідно до пп. 2 і 3 правила 77 Регламенту Суду.

С. ДОЛЛЄ

А. Б. БАКА

СЕКРЕТАР СЕКЦІЇ

ГОЛОВА СЕКЦІЇ